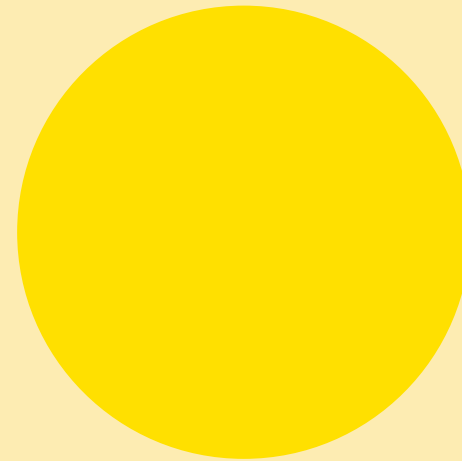

Läsförståelse och språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt

Helén Egerhag, lektor

Linnéuniversitetet Växjö

helen.egerhag@lnu.se

Föreläsningens innehåll

- Språk- och kunskapsutvecklande undervisning (SKUA) vs undervisning i läsförståelse
- The Simple View of Writing
- The Reading Rope
- The Active View of Reading
- Vad säger evidensen om läs- och skrivundervisning för yngre elever?

Språk- och kunskapsutvecklande undervisning (SKUA), undervisning i läsförståelse eller både och?

- Elever utvecklar inte automatiskt det språk och de strategier som krävs för att förstå allt mer komplexa texter.
- SKUA vs läsförståelseundervisning: båda strävar efter att utveckla de språkliga resurser som gör textförståelse möjlig.
- Lärande sker genom modellering, stöttad aktivitet och gradvis ökat ansvar.
- Det innebär en undervisning där läraren tänker högt, förklarar språk och begrepp, leder gemensamma samtal och gradvis låter eleverna ta mer ansvar.
- Undervisningen behöver alltså göra både språket, innehållet och själva förståelseprocessen synlig.

The simple view of reading

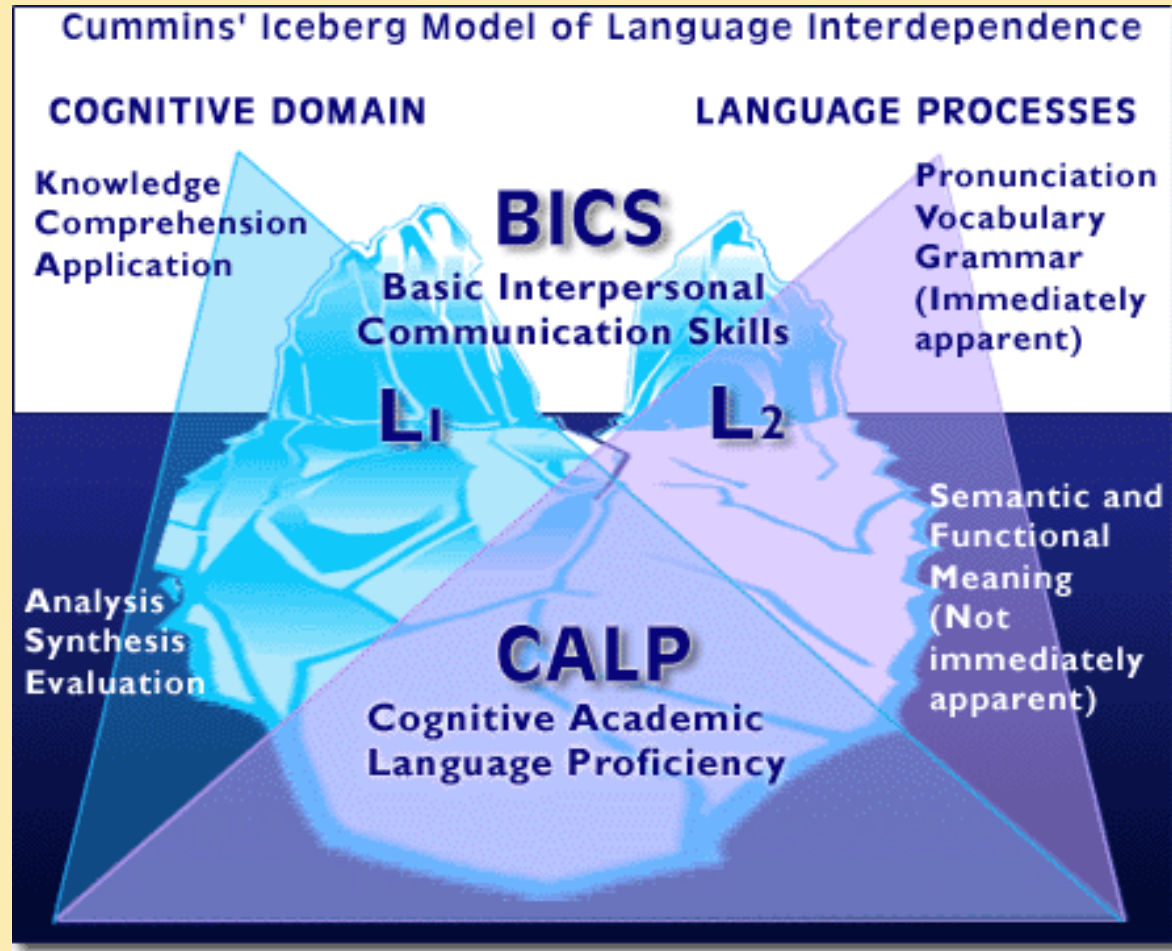
(Gough & Tunmer, 1986)

Läsning (L) = Avkodning (A) x Förståelse (F)

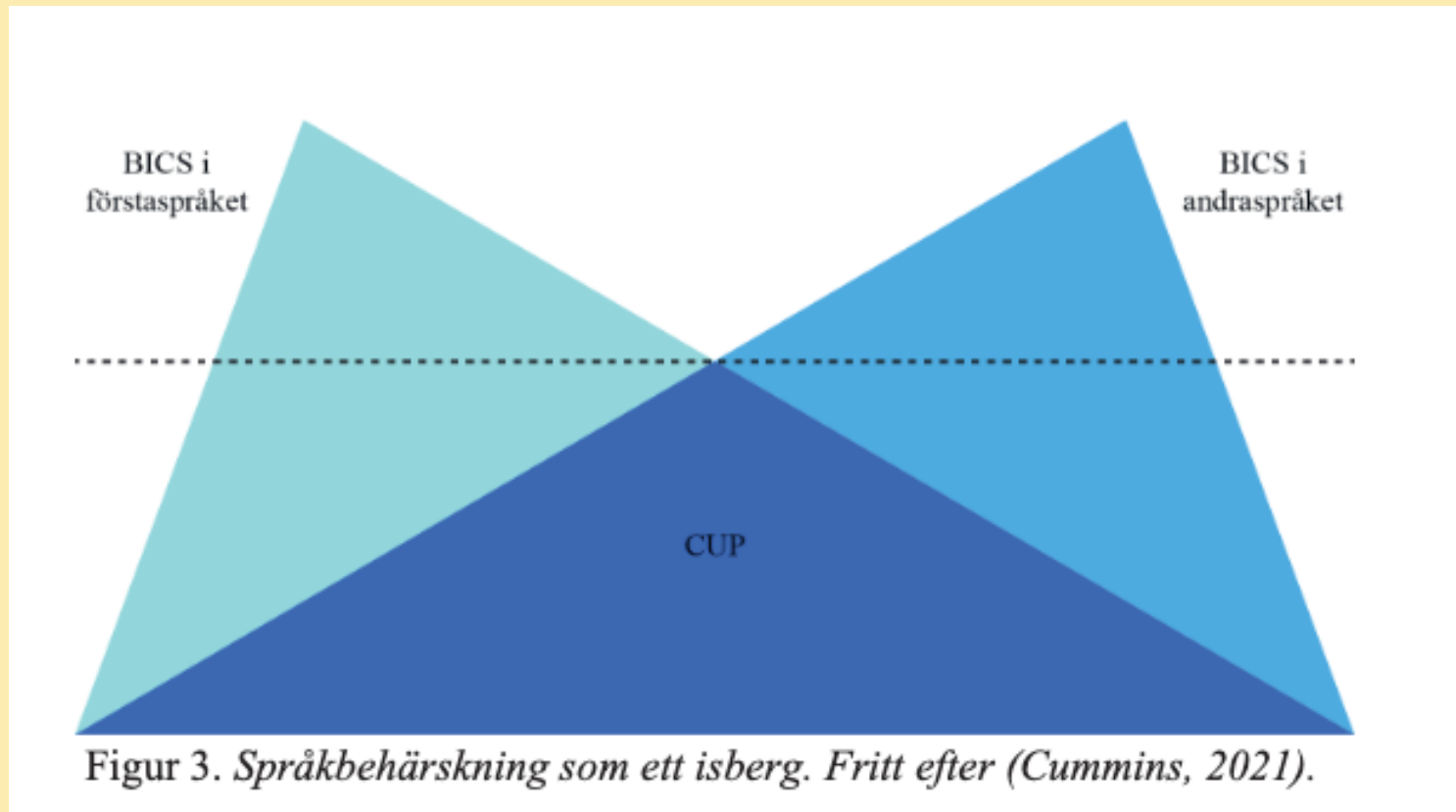
The simple view of reading förklarar läsning
på ett förstaspråk **och** ett andraspråk

(Huo et al., 2021; Lee et al., 2022; Verhoeven & van Leeuwe, 2012)

Språkbehärskning – ett isberg (Cummins, 1996)

Interdependenshypotesen (Cummins, 1979; 2021)

Olika delar av språkbehärskningen

BICS

(basic interpersonal communication skills)

Ytspråklig kompetens (ytflyt)

Muntlig kommunikation i vardagliga sammanhang

Kontextberoende

Har ej samband med IQ

Har med motivation och möjligheter att höra språket att göra

Olika för olika språk hos individen

CALP

(cognitive academic language competence)

Den kognitivt förankrade kunskapen (tankeverktyg)

Språket som inlärningsverktyg

Kontextoberoende

Har samband med IQ

Kunskapsrelaterad språkbehärskning

Gemensam för olika språk hos individen

(Cummins 1984)

Att lära sig ett andraspråk tar tid...

The Developmental Interdependent Hypothesis

The differences between social (BICS) and academic (CALP) language

BICS – Basic interpersonal
communication skills

- Everyday language used in social interaction

Ca 1,5 years

CALP – Cognitive academic
language proficiency

- Subject-specific language in school
- Cognitive skills to understand texts

Ca 3-8 years

Common
Underlying
Proficiency

Att tillägna sig språk- och läsförståelse tar tid!

Utbildning och undervisning av god kvalitet är det som visat sig ha störst betydelse för utveckling av språkförståelse (Mellby-Lervåg, 2024)

Högläsning

- Högläsning är centralt för att stärka språkförståelsen
- Ger elever tillgång till ett mer avancerat språk än de själva kan läsa
- När högläsning kombineras med strukturerade textsamtal, där elever får formulera, förklara, ställa frågor och reflektera över textinnehållet, gynnas både språklig precision och förmåga att förstå det som står mellan raderna (inferensförmåga)
- Läraren behöver ha en aktiv roll som samtalsledare och utgöra modell för hur man kan resonera kring texter

(Fälth et al, 2025)

The reading rope (Scarborough, 2001)

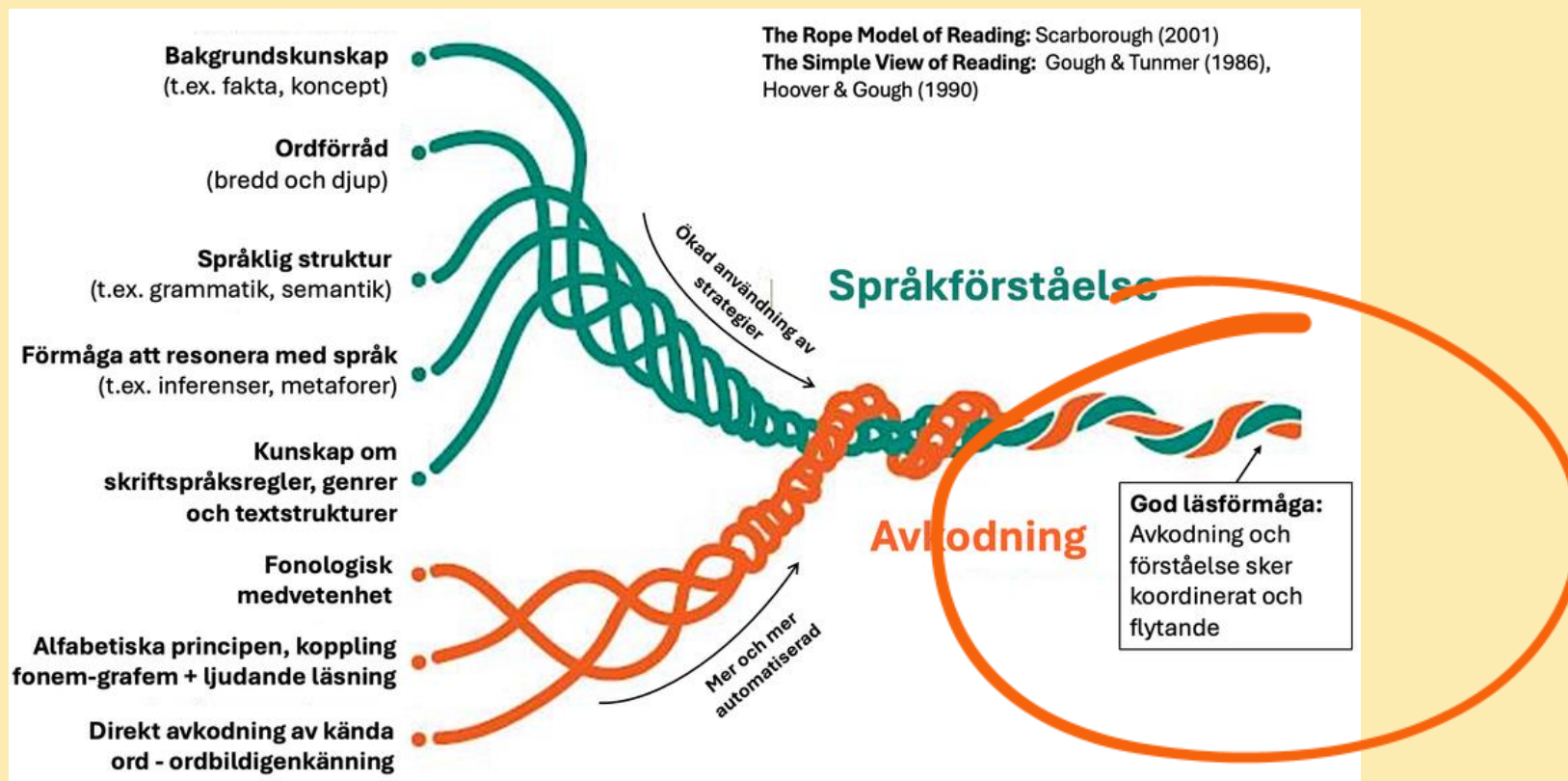

Bild: Hallin, 2025

www.sprakforskning.se

Läsflyt – bryggan mellan avkodning och läsförståelse

Läsflyt – inte riktigt samma sak som automatiserad ordavkodning.

Inbegriper tre nyckelfaktorer:

Exakt läsning – läsning av ord och meningar utan tvekan, felläsningar och stakningar

Tempo – inte för snabbt eller för sakta, anpassat

Prosodi – betoningar och fraserings

(Torgesen & Hudson, 2006)

Läsförståelse är beroende av språkförståelse

- När avkodningen fungerar blir språkförståelsen allt mer avgörande för läsförståelsen.
- Språkförståelse omfattar enligt The reading Rope bland annat ordförråd, språklig struktur, bakgrundskunskap och förmåga att skapa sammanhang och att inferensläsa.
- De behöver undervisning i *hur man skapar mening* under läsningen.

The reading rope (Scarborough, 2001)

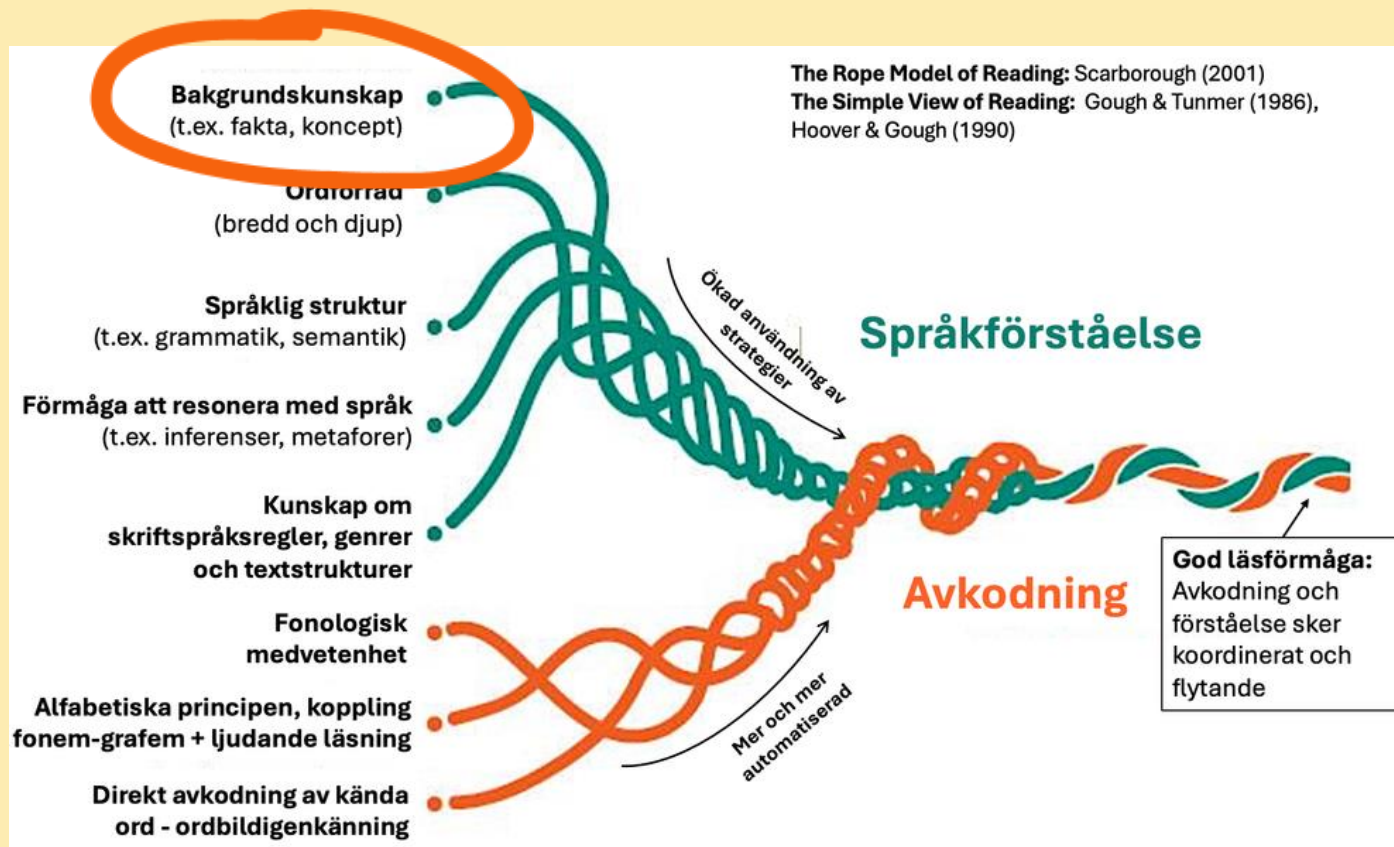

Bild: Hallin, 2025

www.sprakforskning.se

Bakgrundskunskap och dess betydelse

- Läsaren behöver kunna koppla innehållet i en text till tidigare erfarenheter och kunskaper.
- Ju mer bakgrundskunskap en elev har om ett ämne, desto lättare blir det att förstå texten och inferensläsa.

Schemateorin

- Schemateorin utgår från att kunskap är organiserad i mentala strukturer, så kallade scheman.
- När vi möter ny information försöker vi förstå den genom att koppla den till redan existerande scheman – vår bank av erfarenheter.
- Vid läsning aktiverar läsaren sina tidigare kunskaper för att tolka texten.
- Om eleven saknar relevanta scheman kan förståelsen bli begränsad.

(Anderson & Pearson, 1984)

Bakgrundskunskap och dialogisk högläsning

Genom dialogisk högläsning kan du som lärare hjälpa eleverna att:

- aktivera befintliga scheman före och under läsningen,
- bygga upp nya scheman genom att introducera nya erfarenheter och begrepp,
- utveckla och omstrukturera scheman genom samtal och reflektion.

Textkopplingarna text till själv, text till text, text till världen

(Keene & Zimmerman, 2002)

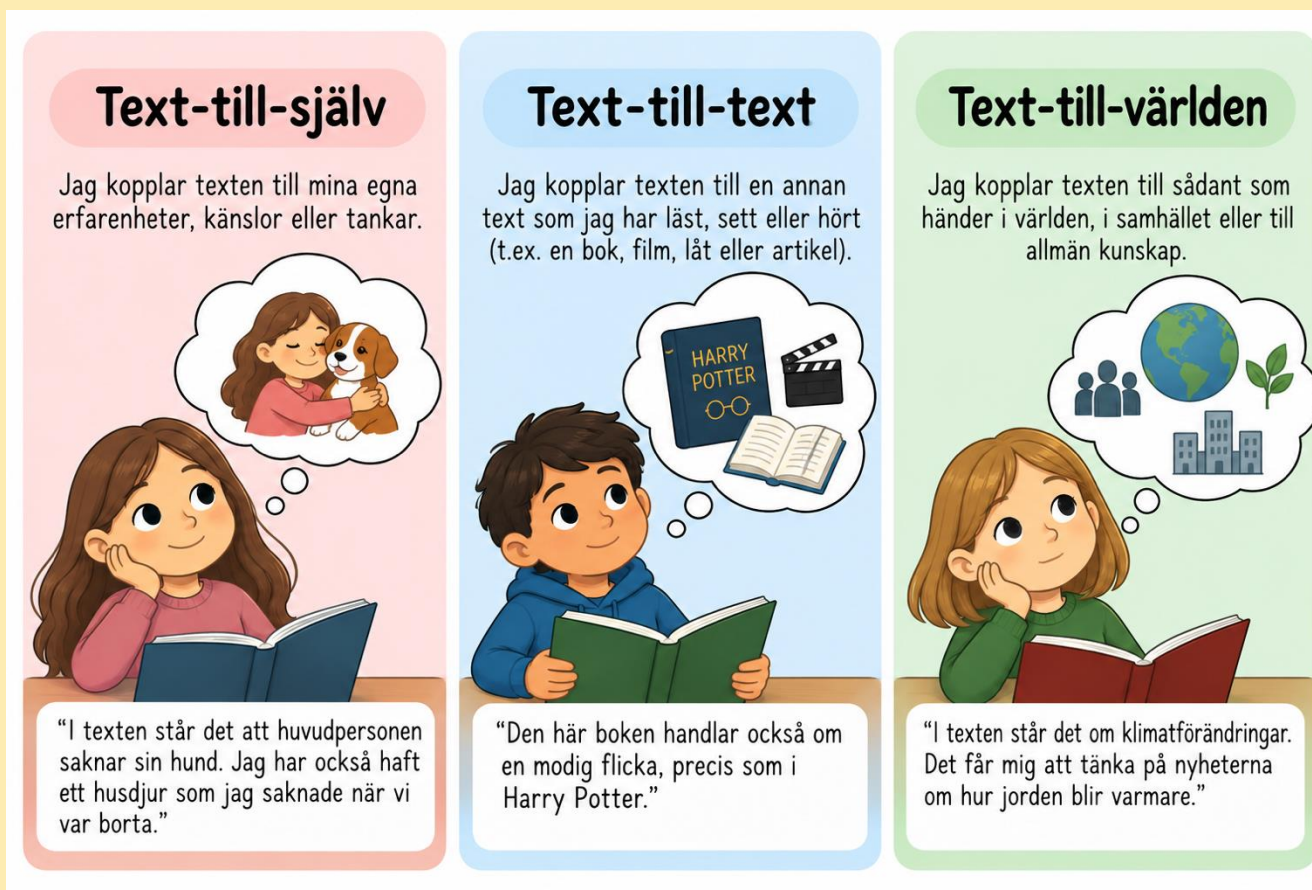
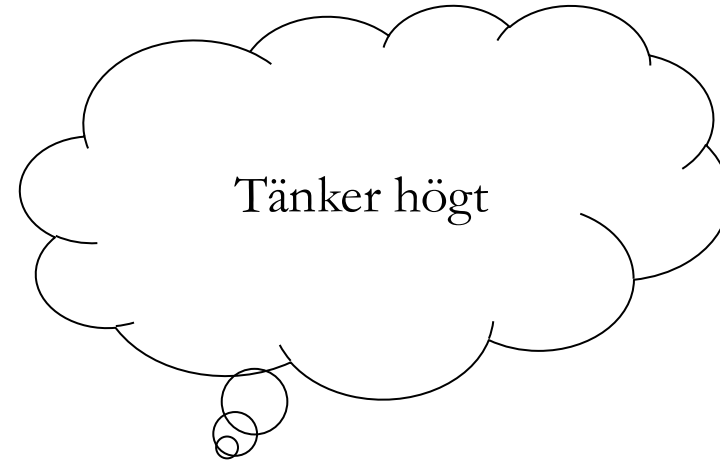
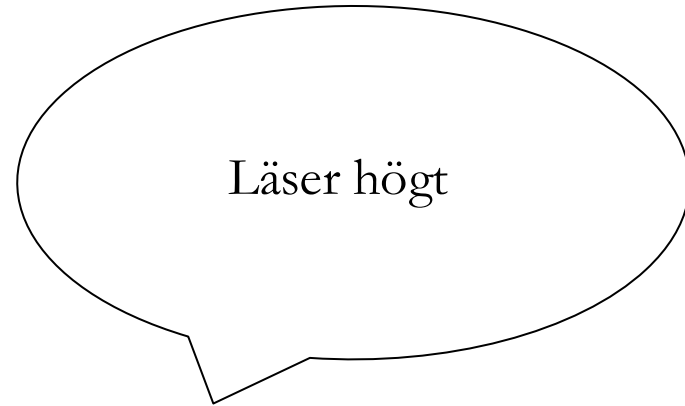

Bild skapad med
OpenAI ChatGPT
(2026)

Text-till-text

Text-till-själ

Text-till-världen

The reading rope (Scarborough, 2001)

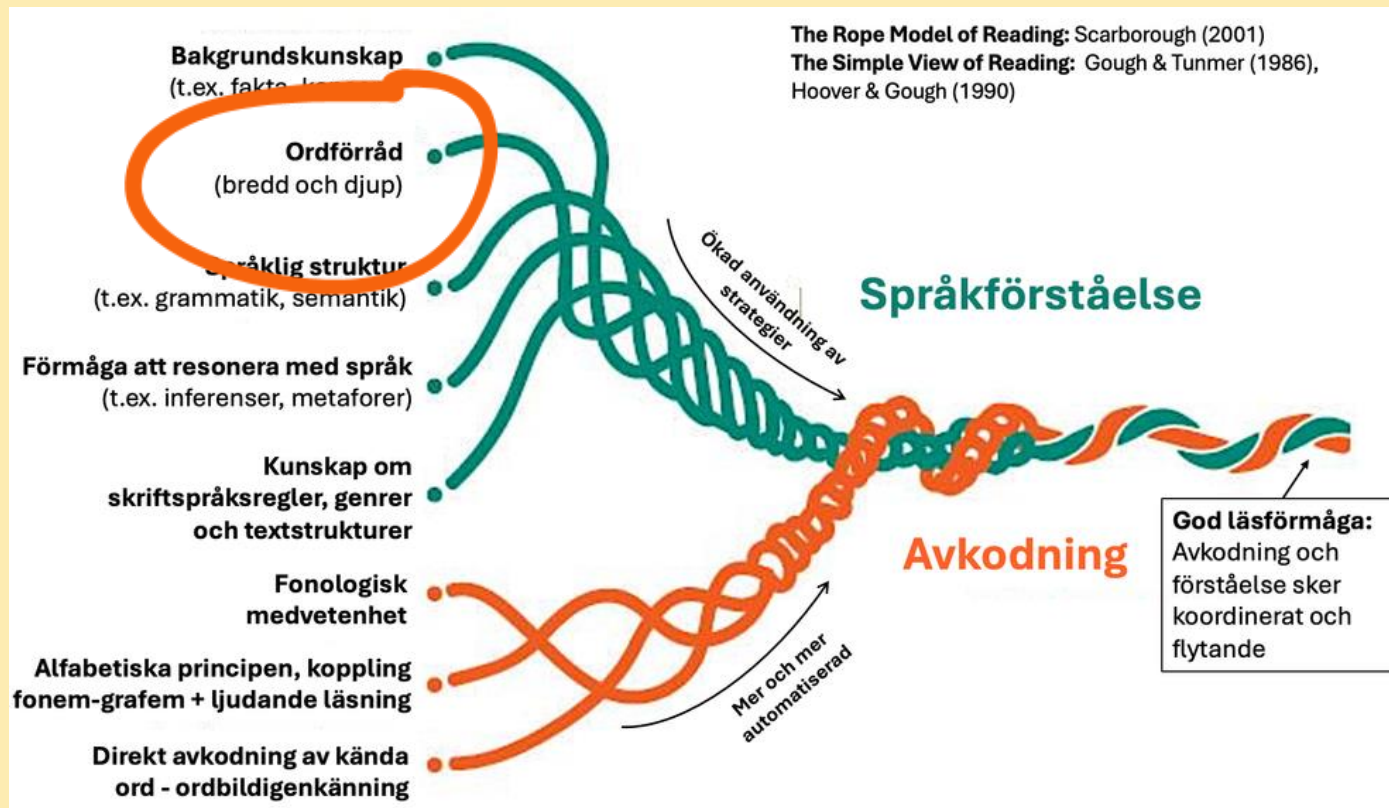

Bild: Hallin, 2025

www.sprakforskning.se

Ordförrådets betydelse för att utveckla läsförståelse är väldokumenterad

(Droop & Verhoeven, 2003; Grabe & Yamashita, 2022; Lipka & Siegel, 2012)

Ordförråd och lexikon

Vad innebär det att kunna ett ord?

- Att kunna många ord (kvantitet)
- Att veta mycket om de enskilda orden (kvalitet)
- Uttal
- Stavning
- Genus
- Böjning
- Att kunna använda dem i kommunikation

(Henriksen i: Enström, 2013)

Ordförråd och lexikon

- Rikt inflöde gör att ordinlärningsprocessen sätts igång
- Eleverna behöver möta orden i många olika sammanhang
- Ord tolkas med hjälp av sammanhanget - inläraren bygger upp ett system, tolkar och omtolkar när ordet dyker upp i nya sammanhang
- Sker implicit och explicit i många olika sammanhang - enbart explicit ordinläring skulle inte kunna bygga upp ett tillräckligt ordförråd
- Ett komplext ordnät/betydelsenät (semantik) byggs upp (till exempel motsatser, över- och underordning, böjningar osv.)

Synonymer med nyansskillnader

promenera
vandra
spatsera
traska
lunka
marschera
strosa
kila
smyga

Motsatsord

stå still
stanna
sitta
ligga

Ordet: gå

Överordning och underordning

förflytta sig

lunka
springa
krypa
hoppa
marschera
smyga

Böjningar

gå
går
gick
gått

Sammansatta ord

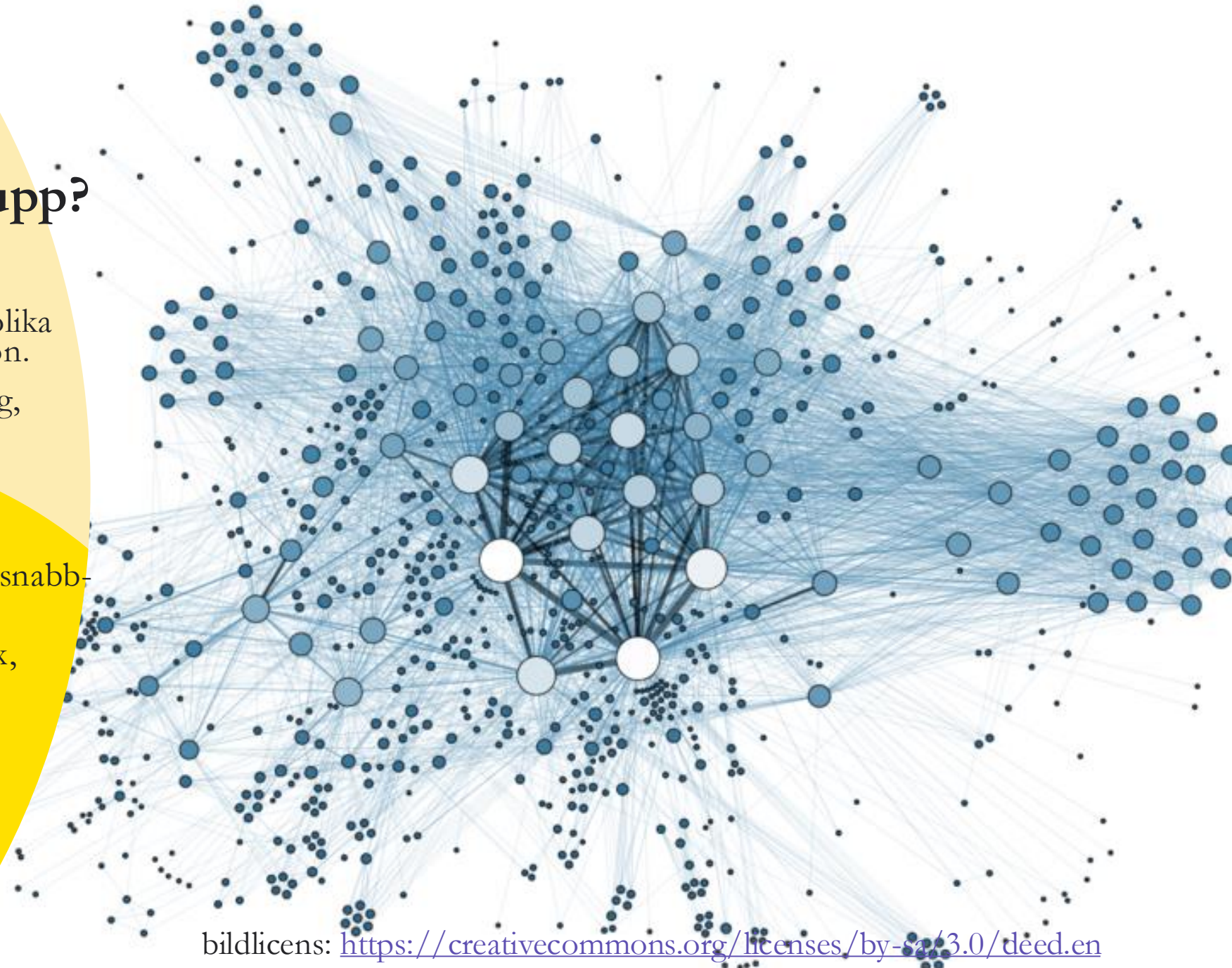
gåstol
gångväg
gåband
gåtur
gåva? (inte samma
ordstam trots likhet)

Partikelverb

gå ut
gå in
gå över
gå bort
gå på
gå igenom
utgå
övergå
ingå

Hur byggs ordförrådet upp?

- Bredd – antal punkter/noder
- Djup – antalet kopplingar mellan olika ord och mellan ord och information.
- Det semantiska fältet – blå, blåaktig, ljusblå, himmelsblå
- Synonymer – flicka, tös, tjej
- Homonymer – fil, plan, bok
- Antonymer – stor-liten, lång-kort, snabb-långsam
- Hund – däggdjur, husdjur, valp, tax, mormors hund, skälla, vifta...

Ordförrådets nivå 1, 2 och 3 (Beck et al. 2013)

Nivå 1-ord: Vardagliga, grundläggande ord

Dessa ord används ofta i det dagliga språket.

De lärs vanligtvis in genom vardaglig kommunikation, utan särskild undervisning.

De är konkreta och lätta att förstå.

Exempel:

stol, äta, glad, springa, katt, många, varm

Nivå 2-ord: Utvidgat ordförråd / Akademiska allmänord

Ord som är vanliga i skolspråk, böcker och samtal om ämnen, men inte lika vanliga i vardagligt talspråk.

De har bred användning i många olika ämnen.

Dessa ord behöver ofta undervisas, särskilt för andraspråkselever.

De är viktiga för att förstå instruktioner, beskrivningar och resonemang i skolan.

Exempel:

beskriva, jämföra, förklara, upplevelse, strategi, påverka, förmåga, samband

Nivå 3-ord: Fack- och ämnesspecifika ord

Ord som tillhör ett visst ämne eller specialområde.

De används mest i undervisning inom just det området.

De behöver ofta tydliga förklaringar eftersom de kanske inte används utanför ämnet.

Exempel:

I biologi: *cell, fotosyntes, art, mitos*

I matematik: *procent, bråk, diameter, ekvation*

I samhällskunskap: *monarki, demokrati, skattesystem*

The reading rope (Scarborough, 2001)

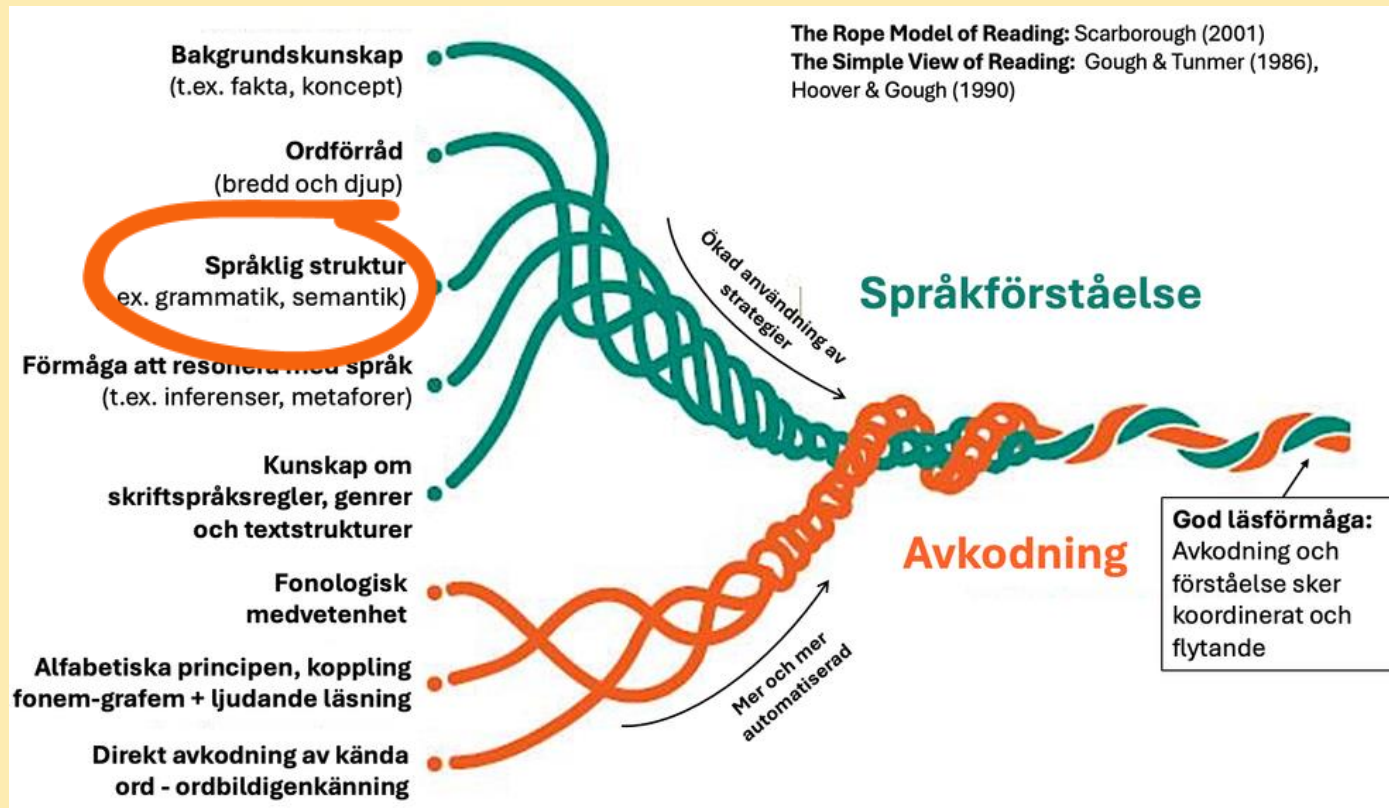

Bild: Hallin, 2025

www.sprakforskning.se

Att förstå språklig struktur

- Syntax – kunskap om hur ord kombineras till meningar

Hunden jagade katten. Katten jagades av hunden.

- Morfologi – förståelse för ords uppbyggnad, exempelvis böjningar, prefix och suffix

läsa, läser, läste, läsning, oläslig

- Grammatik – regler för hur språket är uppbyggt och används

Jag gick till skolan igår. Jag går till skolan igår.

- Ordföljd

Eleverna läser en bok idag. Idag läser eleverna en bok.

- Små funktionsord

och, men, för, eftersom, att, i, på, under, mellan

The reading rope (Scarborough, 2001)

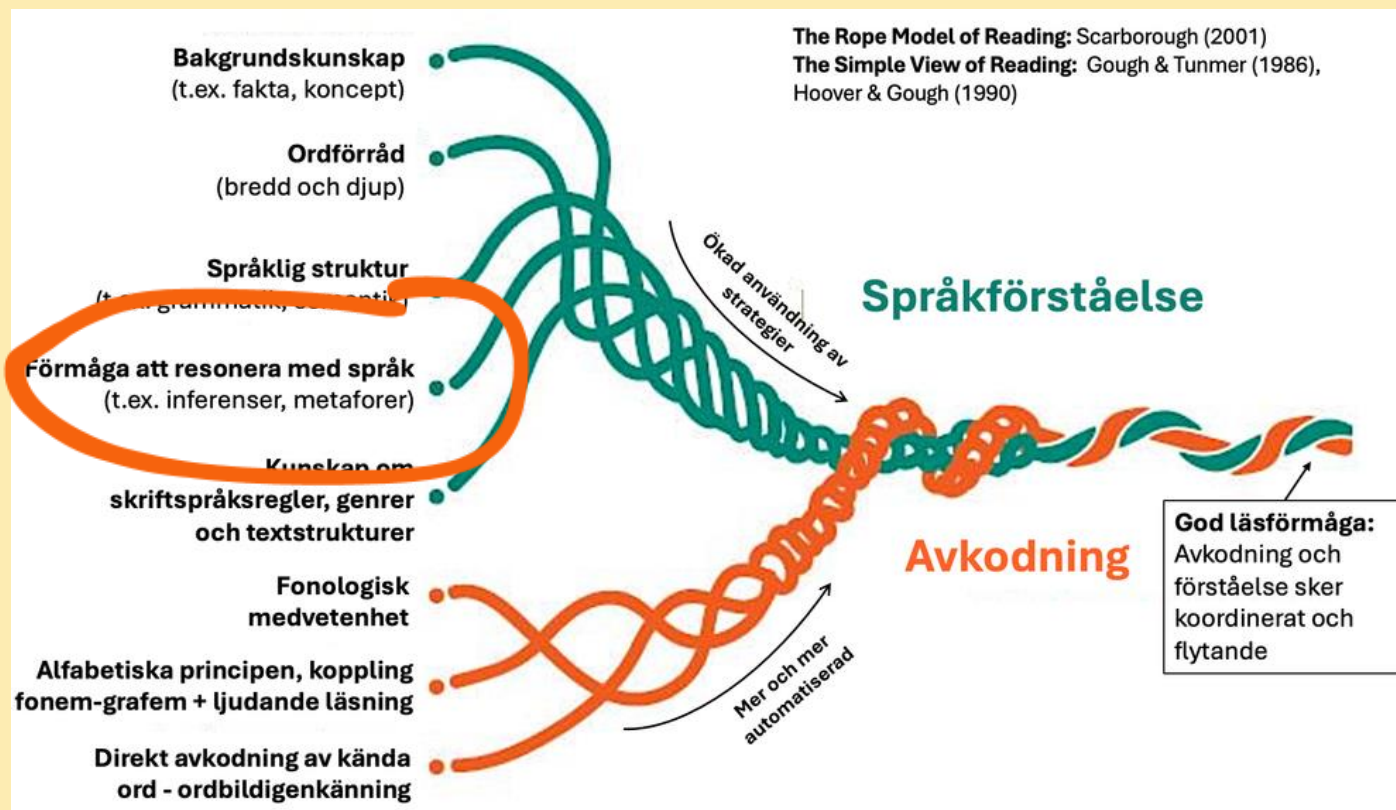

Bild: Hallin, 2025

www.sprakforskning.se

Förmåga att resonera med språk

Handlar om att kunna:

- göra **inferenser** (läsa mellan raderna),
 - "Lisa tog med sig ett paraply när hon gick hemifrån. När hon kom till skolan var hennes jacka torr."
 - Fråga: Varför tog Lisa med sig ett paraply?
 - "Erik glömde att ställa väckarklockan. Han kom för sent till skolan."
 - Fråga: Varför kom Erik för sent till skolan?
- dra slutsatser utifrån ledtrådar i texten,
- förutsäga vad som kan hända,
- tolka karaktärers känslor, motiv och intentioner,
- koppla samman information från olika delar av texten,
- relatera texten till egna erfarenheter och kunskaper

The reading rope (Scarborough, 2001)

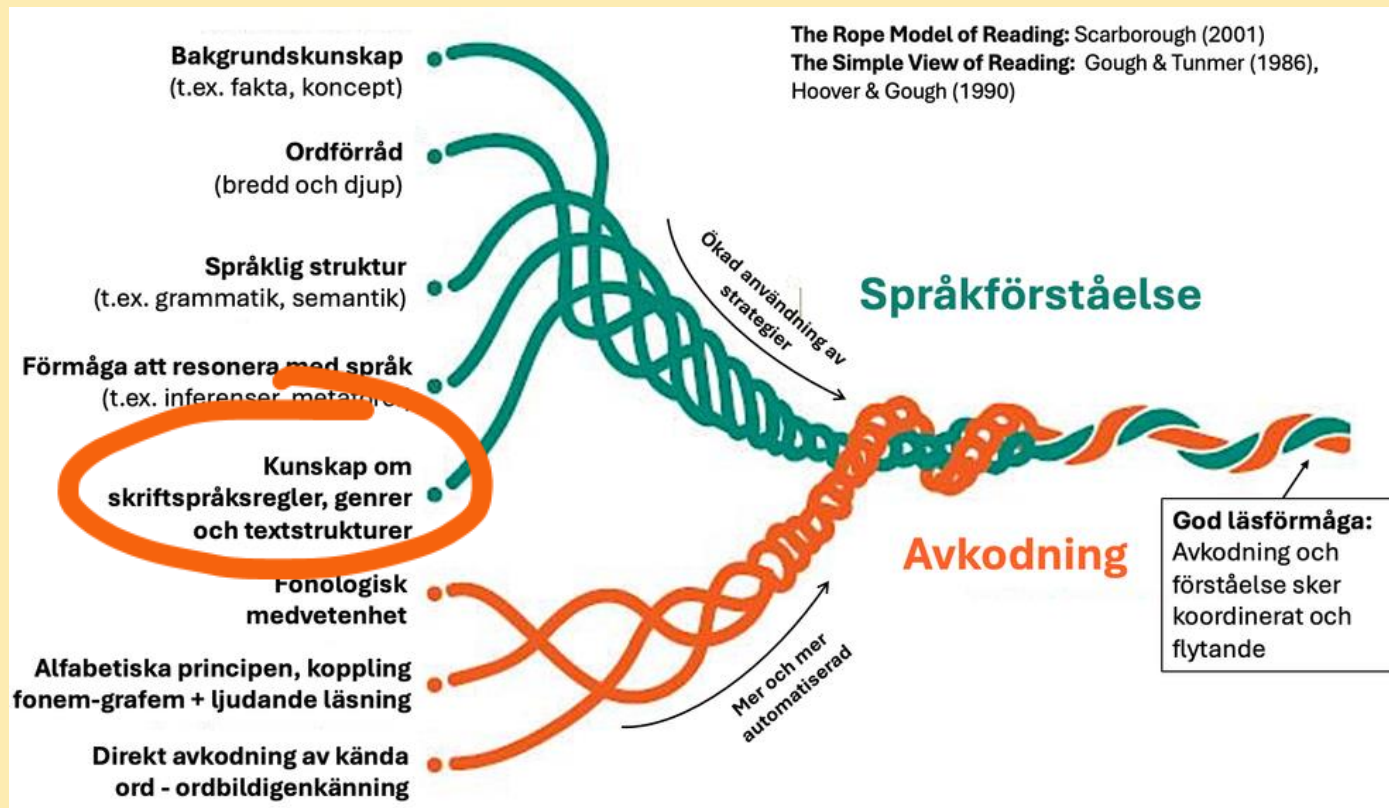

Bild: Hallin, 2025

www.sprakforskning.se

Kunskap om skriftspråksregler, genrer och textstrukturer

Hur texten hänger ihop *Lisa köpte en hund. Den var mycket lekfull.*

Stavning, skiljetecken *Vi äter, mormor! Vi äter mormor!*

Texttyper (genrer) *Berättande text, instruerande text, argumenterande text osv.*

The active view of reading (Duke & Cartwright, 2021)

Läsning påverkas även av till exempel textens och uppgiftens svårighetsgrad och graden av stöttning

Bild: Hallin, 2025

www.sprakforskning.se

Överlappande processer

- Förståelse för skrift
- Läsutveckling på förstaspråket – vilket skriftspråk?
- Läsflyt

Automatisera läsningen och utveckla läsflyt – mängdträningsbehov

- Ordförråd
- Morfologisk medvetenhet

Undervisa om ord och orddelars betydelse i samband med läsundervisning

vin-röd, flick-or-na-s

(Duke & Cartwright, 2021)

Morfologi

- Morfem - minsta betydelsebärande enhet i språket
- Världens språk har olika morfologiska strukturer
- Hur ord satts samman och böjs med till exempel ändelser (pojk-ar-na-s, an-hålla)
- Adjektivkongruens (ett gul-t hus)
- Verbböjning (går-gick-gått, sjunga-sjöng-sjungit, ropa-ropade-ropat)
- Numerusböjning

Morfologisk medvetenhet och morfologisk analys

- Undervisning i morfologisk medvetenhet kan ge elever strategier för att tolka och förstå betydelsen av nya ord
- Läraren kan visa hur ord är uppbyggda, hur nya ord kan skapas genom att kombinera orddelar och hur betydelsen påverkas av sammanhanget

Exempel: Rotmorfem (ordstam) skriva, beskriva, skrivare, omskrivning

Prefix: lycklig → olycklig

Suffix: sol → solig

Flick → or → na → s

Aktiv självreglering (Duke & Cartwright, 2021)

- Motivation och engagemang

”Även om motivation inte varit en ursprunglig kärnkomponent inom SoR, lyfts den idag fram som avgörande för läs- och skrivutveckling. I modeller som The Active Model of Reading (Duke & Cartwright, 2021) betonas vikten av motivation, engagemang, självreglering och tillgång till meningsfulla och kulturellt relevanta texter för att elever ska vilja och våga läsa och skriva.”

(Fälth et al., 2025)

- Exekutiva funktioner
- Strategianvändning

Undervisning i läsförståelsestrategier

- Förutsäga innehåll
- Ställa och besvara frågor under läsningen
- Identifiera nyckelinformation
- Klargöra oklarheter
- Sammanfatta det lästa
- Övervaka läsning
- Läraren bör modellera strategierna tydligt och ge eleverna möjlighet att tillämpa dem i olika typer av texter och genrer

(Fälth et al. 2025)

Reciprocal teaching/ömsesidig undervisning (Palincsar och Brown, 1984)

Scaffolded (vägled) diskussionsteknik – språk och tanke i samspel

Fyra aktiviteter/grundstrategier som är viktiga för att nå god läsförståelse:

1. Föregripa/förutsäga - förutspå
2. Reda ut oklarheter i texten - klargöra
3. Ställa frågor till texten – ställa frågor
4. Sammanfatta med egna ord - sammanfatta

Andra faktorer som påverkar läsning

- Psykosociala faktorer
- Kulturella och socioekonomiska faktorer

(Duke & Cartwright, 2021)

Scaffolding

- Läsning påverkas även av till exempel textens och uppgiftens svårighetsgrad
- Graden av stöttning
- Större behov av stöd och behov av stöd under längre tid

(Duke & Cartwright, 2021)

Begreppet stöttning (scaffolding) (Wood, Bruner & Ross, 1976)

”Det du kan göra med hjälp idag, kan du göra på egen hand imorgon.”

(Vygotsky, 1978)

Begreppet stöttning (scaffolding)

- En tillfällig handledning av elever
- Undervisningen bör vara utmanande och ligga ”snäppet över” den språkliga nivå eleven just nu befinner sig på
- Gör undervisningen kognitivt utmanande och förhindrar en nedåtgående spiral
- Eleverna får veta *hur* de ska göra något, inte bara *vad* de ska göra (modeller, mallar etc.)
- Den stödjande undervisningen ger eleverna tillfälliga byggnadsställningar
- När byggnaden kan stå för sig själv tas byggnadsställningen bort

(Wood, Bruner & Ross, 1976; Gibbons, 2006)

Dialogbaserad undervisning, där elever får samtala om texter och lyssna till lärarens modellering, har visat sig särskilt verkningsfull. Elever i riskzon för läsförståelsesvårigheter gynnas av tydlig instruktion, konkret stöd i att bygga mentala representationer av textinnehållet samt möjligheter till gemensam reflektion och språklig interaktion (Fälth et al., 2025).

Språk- och kunskapsutvecklande undervisning	Läsförståelseundervisning	SKUA och undervisning i läsförståelse
Utvecklar ämnesspråk	Utvecklar språkförståelse	Språket görs explicit
Aktiverar och bygger förkunskaper	Aktiverar bakgrundskunskap	Ny kunskap kopplas till befintlig
Arbetar explicit med ord och begrepp	Ordförråd är centralt för förståelse	Systematiskt ordförrådsarbete
Samtal och interaktion	Textsamtal och gemensam tolkning	Förståelse utvecklas genom samtal
Modellering och stöttning	Tänka-högt och strategimodellering	Osynliga processer görs synliga
Gradvis minskad stöttning	Från lärarledd till självständig läsning	Successivt ökat elevansvar
Läsa, tala och skriva om ämnesinnehåll	Bearbeta och sammanfatta text	Språk används för att utveckla kunskap

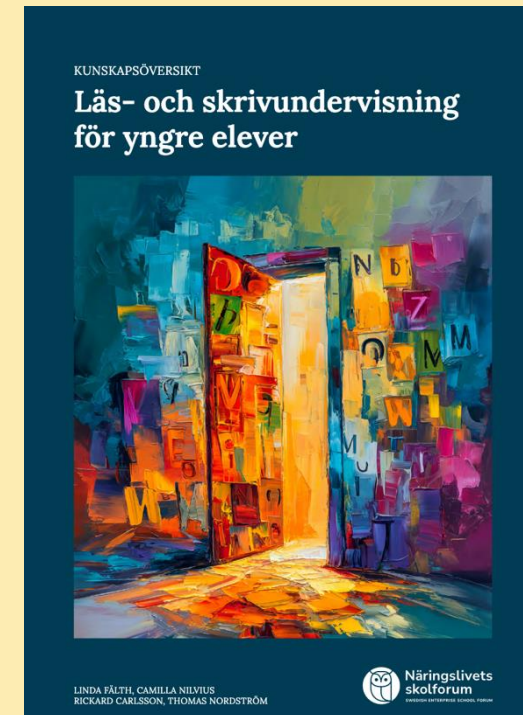
Vad säger evidensen om läs- och skrivundervisning för yngre elever?

Taube et al. (2015) ger rekommendationer (s. 114-116)

Fälth et al. (2025) ger rekommendationer (s. 57-63)

https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b34/1555424813359/Kunskapsoeversikt-om-laes-och-skrivundervisning-foer-yngre-elever_VR_2015.pdf

https://www.svensktnaringsliv.se/bilder_och_dokument/rapporter/n8jmhh_svn_kunskapsoversikt_digital_21_pdf_1239569.html/SvN_Kunskapsoversikt_DIGITAL_21_.pdf

Balanserad läs- och skrivundervisning

I balanserad läsundervisning finns enligt Taube et al. (2015):

1. Systematisk undervisning om:

- Bokstäver
- Språkljud
- Betydelsebärande delar av ord (morfem)

2. Undervisning i ovanstående **integreras** med andra viktiga delar, såsom undervisning för att utveckla:

- Talspråk
- Läsengagemang och läslust
- Skrivande i olika former
- Kreativa aktiviteter kopplade till text (t.ex. illustrera och dramatisera)

Balanserad läs- och skrivundervisning syftar till att ge elever både tekniska färdigheter (avkodning) och god språkförståelse (förståelse) i ett sammanhållet och engagerande/motiverande läsprogram.

Läs- och skrivinlärning för yngre elever - evidensläget

Ljudmetod är en central del av tidig läs- och skrivundervisning, men det räcker inte med det.

- Kunskapsöversikterna Taube et al. (2015) och Fälth et al. (2025) kan guida oss om hur hela den balanserade/integrerade läs- och skrivundervisningen bör läggas upp.
- Ljudmetod behöver vara en del av ett **balanserat/integrerat läsprogram. Vad ingår i ett sådant program?**
- SVR, The reading rope, SVW och andra teorier kan stödja planering av balanserad läsundervisning och guida val av metoder/material.

Språkförståelse

- Behöver utvecklas aktivt och i alla ämnen (ordförråd, språkstruktur och hörförståelse)
- Arbeta explicit med ordförråd och begrepp (visualisera) – se till att eleverna aktivt själva använder orden
- Kombinera högläsning med textsamtal - dialogiskt
- Låt elever använda språket aktivt i tal och skrift
- Skapa språkrika klassrum
- Funktionella och ämnesövergripande sammanhang

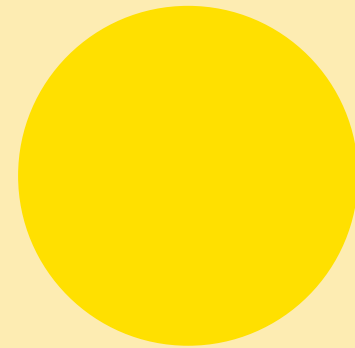
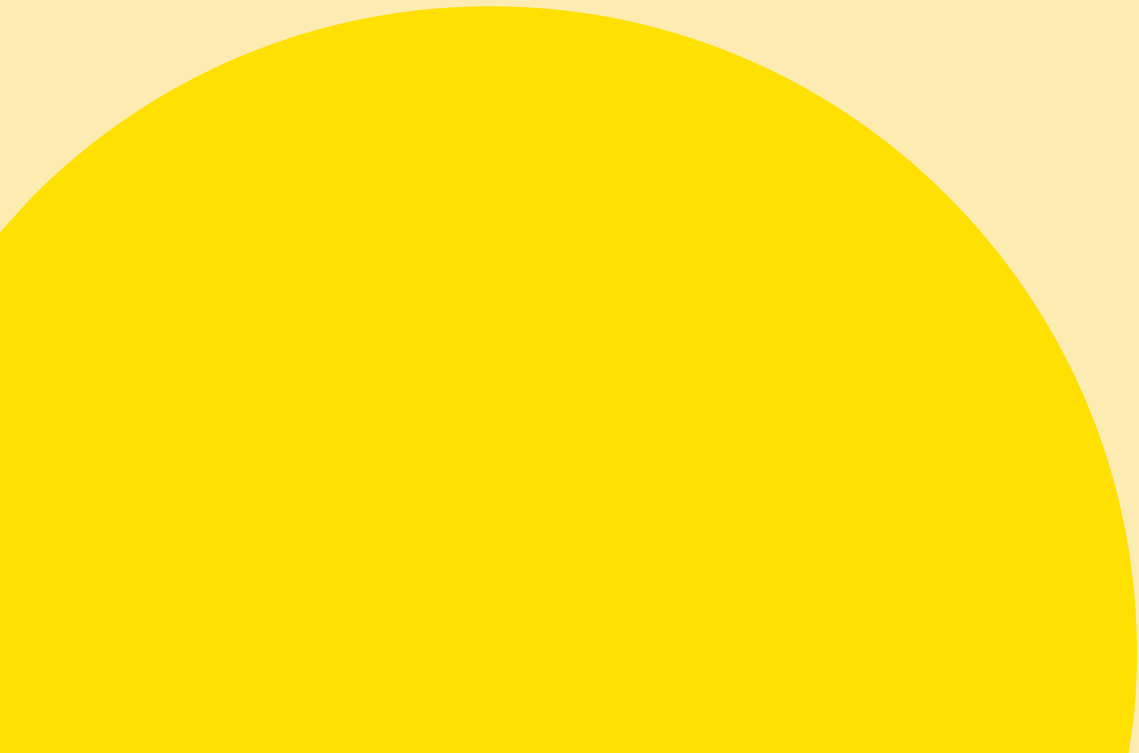
”Det är särskilt viktigt att undervisningen sker kontinuerligt och är integrerad i det dagliga arbetet, snarare än att bedrivas i avskilda moment. För att möta elevers olika språkliga förutsättningar behöver lärare skapa språkrika, dialogbaserade klassrum där elever får möjlighet att tala, lyssna, resonera och använda det skolrelaterade språket i olika ämneskontexter.” (Fälth et al., 2025, sid. 60).

Läsförståelse

- Måste undervisas explicit, utvecklas inte av sig själv.
- Lär ut strategier: förutsäga, fråga, sammanfatta, övervaka förståelse.
- Modellera strategier och använd dem i autentiska texter.
- Arbeta med textsamtal och gemensam tolkning.
- Koppla läsning till meningsfull användning (diskussion, skrivande).

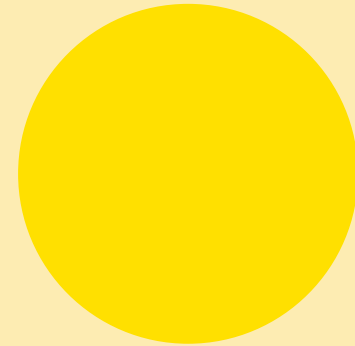
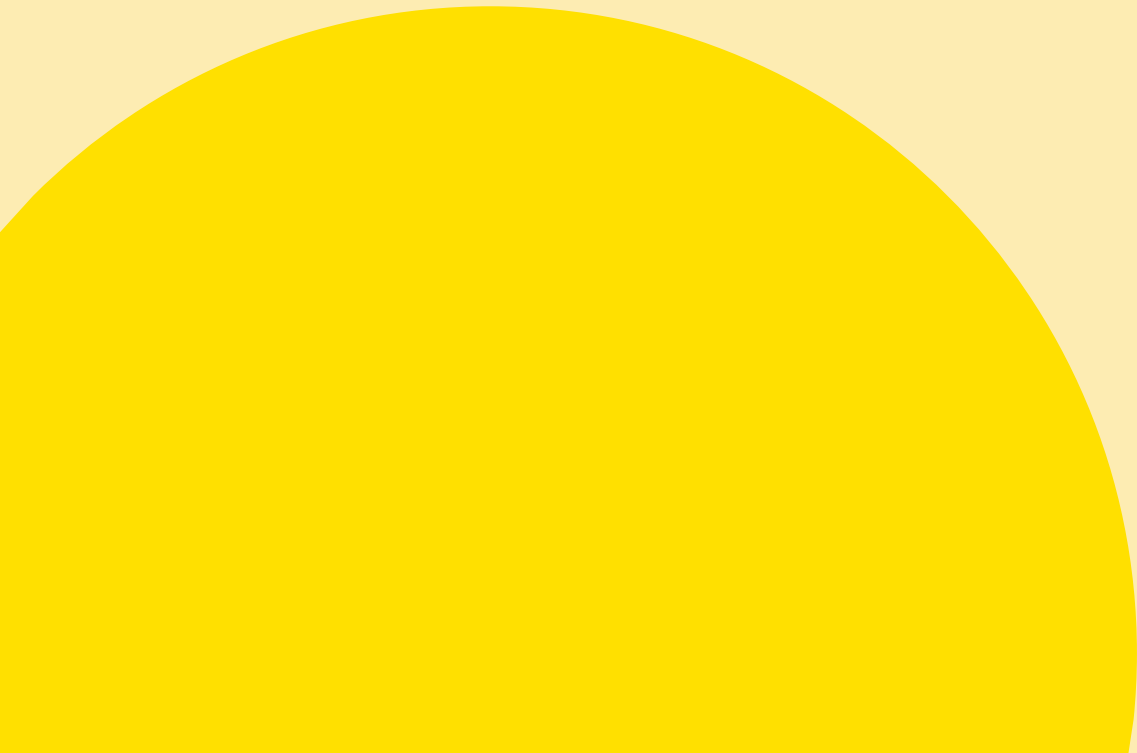
Enligt Science of Reading (Petscher et al., 2020) utvecklas läsförståelse i samspel mellan avkodning och språkförståelse och bygger även på elevens förmåga att använda strategier för att dra slutsatser, övervaka sin förståelse och reflektera över textinnehåll. Läsförståelse ses som en aktiv och kognitivt krävande process.

Frågor?

Tack för att du lyssnade!

helen.egerhag@lnu.se

Vad kännetecknar en läsare som med lätthet klarar att tillägna sig innehållet i en text?

1. Friktionsfri avkodning
2. Flyt i läsningen
3. Överblickar texten före läsning
4. Utnyttjar ledtrådar – titel, innehållsförteckning, bilder, rubriker osv.

och om man inte har det.....

”People often gather in a specific place and follow a familiar sequence of actions. Some prepare carefully in advance, while others rely on habit or experience. There may be rules that everyone is expected to follow, even if they are not written down.

Timing matters. If you arrive too early or too late, the situation can feel uncomfortable. At certain moments, attention is focused on one person or a small group, while others wait, observe, or respond in predictable ways.”

A Lesson in a Classroom

”The procedure is actually quite simple. First you arrange things into different groups. Of course, one pile may be sufficient depending on how much there is to do. If you have to go somewhere due to the lack of facilities that is the next step, otherwise you are pretty well set. It is important not to overdo things. That is, it is better to do too few things at once than too many. In the short run this may not seem important but complication can easily arise. A mistake can be expensive as well.

At first the whole procedure will seem complicated. Soon, however, it will become just another part of life. It is difficult to foresee any end of necessity for this task in the immediate future, but then one can never tell. After the procedure is completed one arranges the materials into different groups again. Then they can be put into their appropriate places. Eventually they will be used once more and the whole cycle has to be repeated. However, that is part of life.”

Att tvätta

5. Använder och aktiverar sin förförståelse och reviderar den om det behövs

6. Ordförrådet – använder, gissar, slår upp, frågar...

7. Aktiverar omvärldskunskap och scheman –

polisen höjde handen...

hockeymålvakten höjde handen...

8. Gör inferenser, dvs. läser mellan och bortom raderna – använder ledtrådar och kopplar det till det man redan vet. Man kan då dra slutsatser och gissa vad författaren vill säga utan att det uttrycks explicit i texten. Läsaren visualiserar det lästa och skapar mentala *inre bilder*.

(Romeo, 2002)

Lisa kom farande ner för trappan. Kalle rusade iväg för att få tag på en läkare.

(Lundberg, 2010)

”Författaren skriver bara halva boken, den andra delen får läsaren ta hand om!”

(Olof Lagercrantz)

9. Skaffar sig överblick om det som ska läras in och gör sedan egna sammanfattningar (Berglund, 2012)
10. Övervakar sin läsning och upptäcker själv när man inte förstår - förståelseövervakning
11. Kan bedöma om texten är korrekt och förhålla sig kritisk till den - problematiserar den. ”Vad menar författaren med detta?”
12. Förmåga till metakognition – tänka om sina tankar och också förändra sitt tänkande om man tänkt fel
13. Använder sig av och är van vid textstruktur (jfr högläsningens betydelse)
14. Har genremedvetenhet

Riktlinjer från NRP (2000): sju undervisningsfaktorer som ger effekt på läsförståelsen

1. Att kontrollera och *övervaka* sin egen förståelse (metakognition).
2. Kooperativt lärande, de lär sig att använda strategierna tillsammans
3. Användningen av grafiska och semantiska modeller
4. Undervisning där eleverna svarar på öppna frågor som utvecklar tankeförmågan och där de får direkt feedback.
5. Undervisning där eleverna ska öva på att ställa frågor de formulerat själva.
6. Undervisning i berättelsestruktur, då eleverna lär sig använda textens struktur när de ska återberätta innehållet.
7. Sammanfatta – eleverna ska återberätta det de läst.

(National Reading Panel 2000 kapitel 4, s. 6)

NRP – National Reading panel (2000)

- Läsförståelse är en komplex kognitiv process som bara kan förstås mot bakgrund av betydelsen av *ordförrådets* utveckling. Lärarens undervisning i ordkunskap i funktionella sammanhang har stor betydelse.
- Läsförståelse utgår från att läsaren och texten *interagerar*.
- Elevernas utveckling av läsförståelse är beroende av att lärare vet hur man *undervisar* i lässtrategier.

Läraren är själv ofta ovan vid att synliggöra sin egen förståelse. Behöver träna själv först innan läraren undervisar elever... Kollegialt lärande!

Sammanfattning läsförståelse (Fälth et al., 2025)

- Utvecklas inte spontant
- Kräver explicita och strukturerade undervisningsinsatser
- Undervisning i hur man tolkar, övervakar och bearbetar texter genom strategier som att förutsäga innehåll, ställa och besvara frågor sammanfatta samt följa sin förståelse under läsning
- Dialogbaserad undervisning där eleven får samtala om texter och lyssna till lärarens modellering
- Elever i riskzon för läsförståelsesvårigheter gynnas av tydlig instruktion, konkret stöd i att bygga mentala representationer samt möjligheter till gemensam reflektion och språklig interaktion

Tidigt stöd

- Tidiga, riktade och evidensbaserade insatser är avgörande för att möta behoven hos elever i riskzon för läs- och skrivsvårigheter.
- Skolor behöver ha tydliga rutiner och en välfungerande organisation för att identifiera och stödja dessa elever på ett systematiskt sätt.
- En central modell är Response to Intervention (RTI), där elever får undervisning på olika intensitetsnivåer beroende på behov.
- Inom RTI utgör Tier 2-insatser ett viktigt steg för att erbjuda intensiv och strukturerad undervisning till elever som inte gör tillräckliga framsteg trots god ordinarie undervisning.
- Undervisning i mindre grupper, som är explicit, systematisk och återkommande, är särskilt effektiv för elever i behov av extra stöd.

Tidiga insatser - sammanfattning

Viktigt att sätta in stöd tidigt.

En-till-en-insatser är effektiva.

Yngre elever:

- Fokus på fonologisk medvetenhet och avkodning

Äldre elever:

- Fokus på förståelse eller kombinerade metoder (avkodning/läsflyt/förståelse)

Modellen Response to Intervention betonas

En introduktion från UR om strategier för läsförståelse

<https://urplay.se/program/182939-strategier-for-lasforstaelse-introduktion>